

از برلین تا نیویورک فریاد مردم جهان برای صلح

- جنگ، زن، جهان بی پاسخ
- همیاری برای زاگرس در آتش
- اول ماسک اکسیژن خود را بگذارید
- از جان انسان ها و میراث فرهنگی دفاع کنیم
- حمله اسرائیل به نزدیکی ساختمان صلح

ایستادگی

موج جهانی مخالفت با حمله اسرائیل به ایران

از برلین تا نیویورک؛ فریاد مردم جهان برای صلح

| پیام ما | در پی حمله اخیر رژیم صهیونیستی به خاک ایران، موجی از اعتراضات و مخالفت‌های مردمی در سراسر جهان به راه افتاده است. از اروپا تا آمریکا و حتی در خود اسرائیل، شهروندان و فعالان صلح‌طلب با برگزاری تجمع‌های اعتراضی، سیاست‌های جنگ‌طلبانه **تل‌آویو** را محکوم کرده و **خواستار توقف درگیری‌ها** شده‌اند. بررسی‌ها نشان می‌دهد اکثریت مردم جهان، از جمله شهروندان آمریکایی و اسرائیلی، با مداخله نظامی در این بحران مخالفتند و از راه‌حل‌های دیپلماتیک حمایت می‌کنند.

❏ اعتراضات جهانی: از برلین تا نیویورک

در قلب اروپا، صدها نفر از فعالان صلح‌طلب و شهروندان معترض در خیابان «۱۷ ژوئن» برلین گرد هم آمدند تا علیه تجاوز اخیر رژیم صهیونیستی به ایران و جنایات این رژیم در غزه اعتراض کنند. این تجمع که به دعوت گروه‌های ضدجنگ برگزار شد، با شعارهایی مانند «نه به نسل‌کشی»، «با مردم ایران و فلسطین همراهیم» و «سکوت، همدستی است» همراه بود. معترضان همچنین سیاست‌های دولت آلمان را که به‌گفته آنان «حمایتی کورکورانه» از اسرائیل دارد، به‌شدت محکوم کردند. در نیویورک نیز شماری از شهروندان آمریکایی با برگزاری تظاهرات، مخالفت خود را با جنگ‌افروزی رژیم

صهیونیستی اعلام کردند. آنها خواستار توقف استفاده از مالیات‌های مردم آمریکا برای تأمین هزینه‌های جنگ شدند. شبکه المیادین گزارش داد این معترضان، سیاست‌های یک‌جانبه‌گرایانه واشگتنن در حمایت از تل‌آویو را عامل تشدید تنش‌ها در منطقه دانستند.

❏ مخالفت گسترده مردم آمریکا با جنگ

نتایج تازه‌ترین نظرسنجی مشترک مؤسسه «اکونومیست» و «یوگو» که در روزهای ۱۳ تا ۱۶ ژوئن ۲۰۲۵ انجام شده است، نشان می‌دهد اکثریت قریب‌به‌اتفاق مردم آمریکا با مداخله نظامی کشورشان در جنگ میان ایران و اسرائیل مخالفند. براساس این

این نتایج در حالی منتشر شده که کنگره آمریکا در تلاش است تا اختیارات نظامی رئیس‌جمهور را محدود کند و سناتورهایی مانند «کین» و «سندرز» به‌شدت با افزایش حضور نظامی آمریکا در منطقه مخالفت کرده‌اند.

❏ صهیونیست‌های مخالف جنگ

حتی در داخل اسرائیل نیز صدای معترضان ضدجنگ به گوش می‌رسد. روزنامه صهیونیستی «معاریو» گزارش داد که در روزهای اخیر، گروهی از شهروندان اسرائیلی در منطقه «هدار» حيفا تظاهراتی علیه سیاست‌های جنگ‌طلبانه «بنیامین نتانیاهو» برگزار کردند. معترضان با شعارهایی مانند «جنگ را متوقف کنید» خواستار پایان دادن به رویارویی نظامی با ایران شدند.
بالبین‌حال، پلیس اسرائیل با خشونت با آنها برخورد کرد و پنج نفر بازداشت شدند. در جریان این اعتراضات، فیلمی از یک افسر پلیس به‌نام «لینوی یوسکیلا» منتشر شد که به معترضان هشدار داده بود: «پوشیدن لباس‌های ضدجنگ یا انتشار عکس‌های مربوط به آن در شبکه‌های اجتماعی، خلاف قانون است.» او حتی به معترضان گفت: «اگر مخالف جنگ هستید، به غزه بروید!»

این سخنان واکنش تند برخی از افسران دیگر را در پی داشت و آنها این اقدام را نقض آزادی بیان دانستند. اما «ایتامار بن‌گورین»، وزیر امنیت داخلی اسرائیل، از این افسر پلیس دفاع کرد و گفت: «او در زمان جنگ وظیفه خود را به‌درستی انجام داده است و باید پاداش بگیرد.»

❏ حق دفاع مشروع ایران

در شرایطی که رژیم صهیونیستی به حریم هوایی و خاکی ایران تجاوز کرده، جمهوری اسلامی ایران نه تنها حق دارد، بلکه موظف است از تمامیت ارضی و امنیت ملی خود دفاع کند. اقدام اخیر ایران در مقابله با این تجاوز، واکنشی متناسب و مشروع در چارچوب حقوق بین‌الملل بوده است.

اعتراضات گسترده مردم جهان نشان می‌دهد جامعه بین‌المللی نیز این حق را برای ایران به رسمیت می‌شناسد و خواهان توقف خشونت‌ها از سوی اسرائیل است. مردم کشورهای مختلف، از جمله خود اسرائیل و آمریکا، به‌وضوح مخالفت خود را با سیاست‌های جنگ‌طلبانه نتانیاهو اعلام کرده‌اند.

❏ جهان خواستار صلح است

تحلیل‌ونندهای اخیر نشان می‌دهد افکار عمومی جهان به‌ویژه در غرب، دیگر حاضر به حمایت کورکورانه از اقدامات نظامی رژیم صهیونیستی نیست. مردم آمریکا، اروپا و حتی بخشی از جامعه اسرائیل خواستار پایان دادن به این چرخه خشونت و بازگشت به مذاکرات دیپلماتیک هستند.
جمهوری اسلامی ایران همواره بر حق خود برای دفاع مشروع تأکید داشته و درعین‌حال، از راه‌حل‌های سیاسی استقبال کرده است. به‌نظر می‌رسد اکنون نوبت جامعه بین‌المللی است که به‌جای حمایت از جنگ‌افروزی، برای برقراری صلح پایدار در منطقه تلاش کند.

خبر

حمله اسرائیل به نزدیکی ساختمان صلح

عصر دیروز، چهارشنبه ۲۹ خردادماه، خبری منتشر شد مبنی‌بر اینکه ساختمان صلح جمعیت هلال‌احمر مورد حمله رژیم صهیونیستی قرار گرفته است. چندی بعد روابطعمومی سازمان امدادونجات جمعیت هلال‌احمر اعلام کرد این حمله رژیم صهیونیستی به ساختمان هلال‌احمر نبود.

براساس گزارش روابطعمومی سازمان امدادونجات هلال‌احمر، برخی کانال‌های خبری از حمله به ساختمان هلال‌احمر خبر داده بودند که خوشبختانه مشخص شد به ساختمان آسیبی وارد نشده و محل حمله در نزدیکی این ساختمان بوده است.

بنابر این گزارش، حمله رژیم صهیونیستی در نزدیکی ساختمان صلح بود و در پی این حادثه جمعیت هلال‌احمر در محل حادثه حضور یافتند و تیم‌های عملیاتی هلال‌احمر به محل اعزام شدند.

همچنین، رئیس جمعیت هلال‌احمر اعلام کرد: شکایت و گزارش کامل حملات وحشیانه و تروریستی رژیم صهیونیستی به‌عنوان «نقض صریح اصول حقوق بشردوستانه بین‌المللی»، به‌صورت رسمی به کمیته بین‌المللی صلیب سرخ و سایر نهادهای مسئول ارائه شد تا از طریق مجاری حقوقی پیگیری شود.
کولیوند گفت: این موارد، به‌عنوان نقض صریح اصول حقوق بشردوستانه بین‌المللی، به صورت رسمی در قالب شکایت و گزارش به کمیته بین‌المللی صلیب سرخ و سایر نهادهای مسئول ارائه شده است تا از طریق مجاری حقوقی پیگیری شود.

او همچنین از برگزاری جلسه رسمی با صلیب سرخ بین‌المللی در ساعت ۱۰:۳۰ صبح امروز پنجشنبه، ۲۹ خردادماه، خبر داد و گفت: در این نشست برخط، مستندات حملات به مراکز امدادی، درمانی و غیرنظامیان ارائه خواهد شد تا روند پیگیری‌های بین‌المللی تسریع شود.

گزارش

| عاطفه نامداری | روزنامه‌نگار |

در بامداد پنجشنبه، ۲۳ خرداد، موشک‌هایی بر فراز کرمانشاه فرود آمدند. هدف، بیمارستان فارابی بود؛ مرکزی درمانی که بخشی از خدمات آن به زنان باردار، مادران و نوزادان اختصاص داشت. تنها چند ساعت بعد، آمبولانس‌های هلال‌احمر در آذربایجان‌غربی و تهران هدف قرار گرفتند. در پنج روز گذشته، ازهمدان تا نارمک، از ایلام تا سعادت‌آباد، خاتمه‌ا، مدرسه‌ها و خیابان‌ها زیر باران موشک و ترکش سوختند. اما جهان، بار دیگر سکوت کرد. سکوتی که دردناک‌تر از صدای آژیر بود.

❏ زن، صلح، آزادی

در ایران، زن در جنگ فقط یک قربانی نیست. او هم پناه است، هم پرستار، هم بازمانده. در بسیاری از خانه‌ها، او تنها فردی است که باید کودکان را آرام کند، برای سالمندان دارو بیاورد، به خانواده‌هاش قوت قلب بدهد و هم‌زمان خودش را نجات دهد. اما در بمباران این روزها، زن ایرانی نه‌فقط از زندگی که از دیده‌شدن هم محروم شد. در ۲۳ خرداد، بیمارستان فارابی کرمانشاه، یکی از مهم‌ترین مراکز درمانی غرب کشور، هدف حمله هوایی اسرائیل قرار گرفت. بخشی از ساختمان بخش زنان و زایمان تخریب شد. دست‌کم ۴۵ نفر کشته و ده‌ها نفر زخمی شدند. این بیمارستان، هیچ کاربری نظامی نداشت. تنها «جرم» آن، ارائه خدمات درمانی به غیرنظامیان بود.

براساس کنوانسیون چهارم ژنو (۱۹۴۹ میلادی)، حمله به مراکز درمانی، جنایت جنگی محسوب می‌شود. ماده ۱۸ این کنوانسیون، بیمارستان‌های غیرنظامی را از هرگونه حمله مصون می‌داند و ماده ۲۷ بر حمایت ویژه از زنان باردار و مادران تأکید دارد.

❏ هیچ‌کس در امان نیست: حتی در زاینشاه

اسرائیل پیش‌بینیه‌ای طولانی در حمله به زیرساخت‌های

❏ پیام‌بین‌الملل

جنگ، زن، جهان بی‌پاسخ

واکاوی حقوق بین‌الملل در تجاوز اسرائیل به ایران

درمانی دارد، اما حمله مستقیم به بیمارستان فارابی در عمق خاک ایران، آغاز فصل جدیدی در تجاوزگری است. این اتفاق تنها یک حمله نظامی نبود؛ پیامی آشکار بود: هیچ‌کس، حتی در زاینشاه، در امان نیست.

این حمله نه‌تنها نقض آشکار حقوق بشر، بلکه نمایش عمومی بی‌پاسخ‌ماندن جنایت در برابر چشم جهانیان است. اسرائیل، بی‌آنکه به دادگاه‌های احضار شود یا حتی تحت فشار جدی قرار گیرد، باز هم مرزهای انسانیت را رد کرد.

❏ هلالی که دیگر نشان امان نیست

در ۲۴ خرداد، یک آمبولانس هلال‌احمر ایران در آذربایجان‌غربی، حین انتقال مصدومان، هدف مستقیم قرار گرفت و دو نفر کشته شدند. در همان روز، یک آمبولانس دیگر در شرق تهران، حوالی کودکان حمله کرد. فاجعه بمباران بیمارستان المعدانی در غزه در اکتبر ۲۰۲۳، با بیش از ۵۰۰ کشته، موجی از اعتراض جهانی را برانگیخت؛ اما هیچ‌گاه منجر به محاکمه نشد.

جنایت‌های بی‌پاسخ، به الگویی از سیاست خارجی اسرائیل تبدیل شده‌اند. الگویی که با حمایت آشکار برخی قدرتهای جهانی، به‌طور عملی مصونیت کامل از عدالت را فراهم کرده است.

❏ جغرافیای ترس: نقشه‌ای از زندگی‌های ویران

در این پنج روز، بیش از ۱۹ استان ایران هدف حمله اسرائیل قرار گرفته‌اند. در تهران، محله‌هایی چون شهرک غرب، سعادت‌آباد، نیروی هوایی، ستارخان، نارمک، جنت‌آباد و اطراف بزرگراه بعثت دچار مملو از خانوادehای مضطرب شدند و بیمارستان‌ها با موجی از مجروحان روبه‌رو شدند.

به‌گزارش فایننشال‌تایمز در ۲۷ خرداد، این حمله‌ها نه‌تنها جنبه نظامی نداشتند، بلکه عمده‌انه با هدف فلج‌کردن زیرساخت‌های شهری، ایجاد وحشت عمومی و مختل‌کردن زندگی غیرنظامیان طراحی شده‌اند.

❏ قوانین جهانی فقط برای ویرترین‌اند

قطعه‌نامه ۱۳۲۵ شورای امنیت سازمان ملل (۲۰۰۰ میلادی)، بر لزوم حمایت ویژه از زنان در زمان جنگ

❏ زن ایرانی و سکوتی که زخمی‌تر از جنگ است

زن ایرانی امروز، فقط قربانی حمله نیست، او قربانی بی‌عدالتی حقوقی و رسانه‌ای نیز است. درحالی‌که زنان در غزه یا اوکراین با موجی از همبستگی جهانی مواجه شدند، زن ایرانی نه تیت‌ر خبر شد و نه موضوع بیانیه. حتی سازمان‌های جهانی حقوق زنان نیز سکوت پیشه کردند. این استاندارد دوگانه، تنها رنج زن ایرانی را عمیق‌تر نمی‌کند؛ بلکه اعتماد به ساختار جهانی عدالت را نیز به‌چالش می‌کشد.

❏ جهان بی‌دادگاه، جنایت بی‌مجازات

اساسنامه رم دادگاه کیفری بین‌المللی (۱۹۹۸ میلادی)، حمله به غیرنظامیان، مراکز درمانی و امدادگران را «جنایت جنگی» معرفی می‌کند. اسرائیل عضو این دادگاه نیست، اما براساس اصل «صلاحیت جهانی» یا با تشکیل کمیته‌های حقیقت‌یاب، امکان پیگیری وجود دارد، اگر اراده‌ای وجود داشته باشد. اما این اراده، در پنج روز گذشته، غایب بوده است.

❏ نه در متن قانون، که در محک وجدان

زن ایرانی امروز، فقط با ترکش زخمی نمی‌شود. او زخمی سکوت رسانه‌ها، بی‌عدالتی حقوقی و تبعیض نهادینه‌شده جهانی نیز است. در خانه‌ای که سقش ریخته، او باید هم مادر باشد، هم پرستار، هم مقاوم و هم روایتگررنجی که دیده نمی‌شود. اگر جامعه جهانی هنوز به اصولی چون حق حیات، امنیت زنان و عدالت در جنگ باور دارد، امروز روزی است که باید واکنش نشان دهد؛ نه‌فقط با کلمات، بلکه با کنش فوری و اثربخش. این سکوت نه بی‌طرفی است و نه بی‌اطلاعی؛ این سکوت، همدستی در ویرانی ایران است.

خبر

رهبر معظم انقلاب:

ملت ایران درمقابل جنگ و صلح تحمیلی محکم می‌ایستد

رهبر معظم انقلاب اسلامی ظهر دیروز در پیامی تلویزیونی ضمن تمجید از رفتار متین، شجاعانه و وقت‌شناسانه ملت ایران در قضیه اخیر تهاجم ابلهانه و خیانت‌آمیز دشمن صهیونی، آن را نشانه رشد ملت و قوام عقلانیت و معنویت دانستند و تأکید کردند: ملت ایران در مقابل جنگ تحمیلی محکم می‌ایستد، همان‌گونه‌که در مقابل صلح تحمیلی نیز محکم خواهد ایستاد و این ملت در مقابل تحمیل، تسلیم هیچ‌کس نخواهد شد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین با اشاره به اظهارات تهدیدآمیز و سخیف رئیس‌جمهور آمریکا تصریح کردند: افراد با خردی که ایران و ملت و تاریخ ایران را می‌شناسند هیچ‌گاه با زبان تهدید با این ملت سخن نمی‌گویند؛ زیرا ملت ایران تسلیم‌شدنی نیست و آمریکایی‌ها بدانند هرگونه ورود نظامی آمریکا بدون تردید با صدمه جبران‌ناپذیر برای آنها همراه خواهد بود.

رهبر انقلاب در ابتدای سخنان خود با تمجید از حرکت عظیم ملت ایران در راهپیمایی روز غدیر و همچنین اجتماعات و راهپیمایی‌های روزهای اخیر به‌ویژه بعد از نمازجمعه، به حرکت زیبا و پرمعنای بانوی مجری تلویزیون در مقابل حمله دشمن اشاره کردند و گفتند: تکبیر گفتن و نشانه قدرت ملت را به همه دنیا ارائه کردن، حادثه‌ای تاریخی و بسیار باارزش بود. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به شرایط زمانی که تهاجم ابلهانه و خیانت‌آمیز رژیم صهیونیستی در آن روی داد، افزودند: این حادثه زمانی رخ داد که مسئولان ما سرگرم مذاکره غیرمستقیم با آمریکا بودند و هیچ نشانه‌ای از حرکت تند و نظامی و سخت از جانب ایران وجود نداشت.

ایشان تأکید کردند: البته از ابتدا حدس زده می‌شد که آمریکا در این حرکت خیانت‌آمیز رژیم صهیونی دخالت داشته باشد که با اظهارات اخیر مقامات آمریکایی، این حدس روزبه‌روز تقویت می‌شود.

رهبر انقلاب با تأکید بر اینکه ملت ایران در مقابل جنگ تحمیلی و صلح تحمیلی و هرگونه تحمیلی محکم می‌ایستد، گفتند: من از صاحبان فکر و بیان و قلم به‌خصوص مرتطبین یا افکار عمومی جهانیان انتظار دارم این معانی و مفاهیم را تبیین کنند و اجازه ندهند دشمن با تبلیغات فریبکارانه خود، حقیقت را دگرگون جلوه دهد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه دشمن صهیونی مرتکب اشتباه و جنایت بزرگی شده است، خاطرنشان کردند: دشمن صهیونی باید مجازات شود و درحال مجازات شدن است و مجازاتی که ملت ایران و نیروهای مسلح برای این دشمن خبیث انجام دادند و در حال انجام آن هستند و برای آینده نیز برنامه دارند، مجازات سختی است و او را دچار ضعف کرده است.

ایشان تأکید کردند: همین که دوستان آمریکایی آنها وارد صحنه می‌شوند، نشانه ضعف و ناتوانی رژیم صهیونیستی است.

رهبر انقلاب همچنین با اشاره به اظهارات تهدیدآمیز و سخیف رئیس‌جمهور آمریکا افزودند: رئیس‌جمهور آمریکا در اظهاراتی غیرقابل‌قبول، صریحاً از ملت ایران می‌خواهد تسلیم شوند. اما به آنها می‌گویم اولاً تهدید را برای تسکین انجام دهید که از تهدید می‌ترسند، درحالی‌که ملت ایران معتقد به این آیه شریفه است که «وَلَا تَهْوُوا وَلَا تُخْزُوا وَأَنْتُمْ بِالْأَعْلُونَ إِنَّ كُنُفَكُمْ مُؤْمِنِينَ» و تهدید هیچ‌گاه در رفتار و اندیشه ملت ایران تأثیر نمی‌گذارد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای گفتند: ثانیاً گفتن این حرف به ملت ایران که بیباید تسلیم شوید، حرف عاقلانه‌ای نیست و افراد باخردی که با ملت ایران و تاریخ آن آشنا هستند، هیچ‌گاه چنین حرفی را بر زبان جاری نمی‌کنند؛ زیرا ملت ایران تسلیم‌شدنی نیست و تسلیم تعرض هیچ‌کس نخواهد شد. ایشان خاطر نشان کردند: آمریکایی‌ها کسانی که با سیاست‌های این منطقه آشنا هستند، می‌دانند که ورود آمریکا به این مسئله صد درصد به ضرر او خواهد بود و ضربه خواهد خورد؛ ضربه‌ای که صدمه آن به‌مراتب بیشتر از صدمه‌ای است که ایران خواهد خورد.

رهبر انقلاب تصریح کردند: ورود نظامی آمریکا در این میدان بدون تردید موجب صدمه جبران‌ناپذیر برای آنها خواهد شد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ضمن توصیه مجدد به ملت عزیز ایران برای مدنظر داشتن آیه شریفه «وَلَا تَهْوُوا وَلَا تُخْزُوا وَأَنْتُمْ بِالْأَعْلُونَ إِنَّ كُنُفَكُمْ مُؤْمِنِينَ» خاطر نشان کردند: زندگی را با قوت ادامه دهید، به‌خصوص کسانی که امور خدماتی به‌عهده آنها است و با مردم سروکار دارند و کسانی که امور تبلیغی و تبیینی را برعهده دارند، کارهای خود را با قوت ادامه دهند و به خدای متعال توکل کنند که «وَمَا التَّضْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْفَزِيزِ الْحَكِيمِ»

ایشان در پایان تأکید کردند: خدای متعال ملت ایران و حقیقت و حق را به‌طور قطع و یقین پیروز خواهد کرد.

حفاظت از محیط‌زیست در زمان جنگ، مسئولیتی اخلاقی، حقوقی و حیاتی برای بشریت است

نجات قربانیان خاموش از فراموشی

در حملات اخیر به تأسیسات صنعتی و نظامی ایران، خطر انفجار، نشت سوخت و تخریب زیرساخت‌های حیاتی، می‌تواند به آلودگی گسترده آب‌های سطحی و زیرزمینی منجر شود

در حملات اخیر به تأسیسات صنعتی و نظامی ایران، خطر انفجار، نشت سوخت و تخریب زیرساخت‌های حیاتی، می‌تواند به آلودگی گسترده آب‌های سطحی و زیرزمینی منجر شود. تجربه تلخ جنگ ویتنام و استفاده از «عامل نارنجی» توسط ارتش آمریکا، نمونه‌ای گویا از فوایع زیست‌محیطی جنگ‌های معاصر است که نه‌تنها جنگل‌ها را نابود کرد، بلکه سلامت نسل‌های بعدی را نیز با تهدیدی جدی روبرو ساخت.

حیدر قحبه | کارشناس محیط‌زیست

جنگ بر محیط‌زیست را به صدا درآورد. درحالی‌که توجه عمومی عمدتاً به ابعاد انسانی، نظامی و سیاسی درگیری‌ها معطوف است، اثرات مخرب زیست‌محیطی می‌تواند آینده‌ای نگران‌کننده برای اکوسیستم‌های ایران رقم بزند. تخریب منابع طبیعی، آلودگی شیمیایی و بیولوژیک، تهدید گونه‌های جانوری و گیاهی، نابودی منابع آبی و کاهش تنوع‌زیستی، تنها بخشی از پیامدهای بلندمدتی هستند که به‌تدریج آشکار می‌شوند و بازگشت‌ناپذیرند. در بسیاری از جنگ‌ها، منابع طبیعی نخستین قربانی‌اند. در حملات اخیر به تأسیسات صنعتی و نظامی ایران، خطر انفجار، نشت سوخت و تخریب زیرساخت‌های حیاتی، می‌تواند به آلودگی گسترده آب‌های سطحی و زیرزمینی منجر شود. تجربه تلخ جنگ ویتنام و استفاده از «عامل نارنجی» توسط ارتش آمریکا، نمونه‌ای گویا از فوایع زیست‌محیطی جنگ‌های معاصر است که نه‌تنها جنگل‌ها را نابود کرد بلکه سلامت نسل‌های بعدی را نیز با تهدیدی جدی روبرو ساخت.

آلودگی‌های شیمیایی و زیستی از دیگر پیامدهای خطرناک جنگ‌های امروزی‌اند. آتش‌سوزی چاه‌های نفت کویت در جنگ خلیج‌فارس و انتشار میلیون‌ها تن آلاینده به جو، پیامدهای اقلیمی و بهداشتی گسترده‌ای در منطقه به‌جا گذاشت. مشابه این خطر در حملات اخیر به مناطق نفتی و صنعتی ایران نیز وجود دارد. ورود مواد سمی به چرخه‌های زیستی، آلودگی آب، خاک و هوا، می‌تواند سلامت انسان‌ها و گونه‌های جانوری را برای سال‌ها به خطر اندازد.

جنگ‌های اکوسیستم‌های طبیعی را به شدت مختل می‌کنند. بمباران جنگل‌ها، تخریب مراتع، خشک‌شدن تالاب‌ها و نابودی زیستگاه گونه‌های نادر، از پیامدهای رایج درگیری‌های مسلحانه‌اند. حیات‌وحش با از بین رفتن زیستگاه‌ها یا اختلال در چرخه‌های طبیعی مهاجرت و تغذیه در معرض اقرارض قرار می‌گیرد. آلودگی‌های صوتی، نوری و حرارتی ناشی از انفجارها، حرکت تجهیزات نظامی و آتش‌سوزی تأسیسات، فشار مضاعفی بر گونه‌های جانوری وارد می‌کند و گاه آثار غیرقابل‌جبرانی بر جای می‌گذارد. تجربه

مناطق جنگ‌زده نیز تکرار شود. درحالی‌که آسیب‌های زیست‌محیطی ناشی از جنگ‌ها گسترده و ویرانگرند، حقوق بین‌الملل بشردوستانه تاکنون نتوانسته حفاظت مؤثری از محیط‌زیست ارائه دهد. پروتکل‌های الحاقی کنوانسیون ژنو (۱۹۷۷) و کنوانسیون ENMOD، که استفاده از تکنیک‌های تغییر مصنوعی محیط‌زیست به‌عنوان سلاح را ممنوع می‌کنند، به‌دلیل فقدان مکانیزم‌های اجرایی قوی و خلایای حقوقی، عملاً امکان سوءاستفاده از محیط‌زیست در درگیری‌ها را فراهم کرده‌اند. براساس گزارش برنامه محیط‌زیست سازمان ملل متحد (UNEP) در سال ۲۰۲۳ تنها ۲۰ درصد از تعهدات زیست‌محیطی در این چارچوب‌ها به‌طور مؤثر اجرا می‌شوند. درنتیجه، بسیاری از تخلفات زیست‌محیطی در میدان‌های جنگ، مانند تخریب منابع آب و خاک در اوکراین، بدون پاسخگویی باقی می‌مانند.

در سال‌های اخیر، پیشنهاد افزودن جرم «نسل‌کشی محیط‌زیستی» (Ecocide) به حقوق بین‌الملل کیفری به‌عنوان گامی برای مسئولیت‌پذیری و بازگرداندن مورد توجه قرار گرفته است. در سال ۲۰۲۱ کمیته Stop Ecocide Foundation پیش‌نویسی ارائه کرد که این جرم را به‌عنوان اقدامات عمده‌اند یا بی‌ملاحظه‌ای تعریف می‌کند که منجر به تخریب شدید، گسترده و بلندمدت محیط‌زیست می‌شوند. در سال ۲۰۲۴، مجمع عمومی سازمان ملل متحد در قطعنامه A/RES/۷۷/۱۷۲ از کشورها خواست برای تقویت پاسخگویی در قبال تخریب‌های زیست‌محیطی در جنگ‌ها، از جمله بررسی مفهوم Ecocide، همکاری کنند.

گنجاندن این جرم در اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی می‌تواند نقطه‌عطفی در بازخواست عاملان فجایع زیست‌محیطی باشد و مانعی بازدارنده در برابر تخریب‌های آتی ایجاد کند. مقابله با تخریب زیست‌محیطی ناشی از جنگ‌ها، نیازمند اقدامات فوری و هماهنگ در سطوح ملی و بین‌المللی است. نخست، باید ثبت دقیق و شفاف خسارات زیست‌محیطی در همه مراحل درگیری، به‌صورت الزام‌آور برای طرف‌های درگیر، در دستورکار قرار گیرد تا از پنهان‌کاری و انکار جلوگیری شود. دوم، سازمان ملل متحد به‌ویژه برنامه محیط‌زیست (UNEP) و برنامه توسعه (UNDP)، باید نقش فعال‌تری در پایش، مستندسازی و بازسازی مناطق جنگ‌زده ایفا کنند. سوم، آموزش‌های نظامی باید به‌گونه‌ای بازنگری شود که اصول حفاظت از محیط‌زیست در این گنجانده شود و نظامیان با پیامدهای زیست‌محیطی اقدامات خود آشنا شوند. درنهایت، تأمین منابع مالی کافی برای بازسازی اکوسیستم‌های آسیب‌دیده، به‌منظور جلوگیری از فروپاشی زیست‌بوم‌ها و حفظ تاب‌آوری آنها، امری حیاتی است.

همان‌گونه‌که سازمان ملل هشدار داده است، تخریب محیط‌زیست در زمان جنگ تنها به نابودی درختان، منابع آب و گونه‌های جانوری محدود نمی‌شود؛ بلکه آینده نسل‌های بشر و پایداری سیاره زمین را به خطر می‌اندازد. جنگ‌ها می‌آیند و می‌روند، اما زخم‌هایی که بر پیکر طبیعت باقی می‌گذارند، گاه تا ابد تازمان نمی‌یابند. حفاظت از محیط‌زیست در زمان جنگ، مسئولیتی اخلاقی، حقوقی و حیاتی برای بشریت است. امروز، این قربانی خاموش بیش از هر زمان نیازمند صدایی بلند و قاطع است؛ صدایی برای دفاع از زمین، طبیعت و حیات، در برابر برحمی سلاح‌ها و سکوت قانون.

خبر

حدود ۴۰ درصد از سطح زمین تخریب شده است

درحالی‌که توجه عمومی

عمدتاً به ابعاد انسانی

نظامی و سیاسی درگیری‌ها

معطوف است، اثرات مخرب

زیست‌محیطی می‌تواند

آینده‌ای نگران‌کننده برای

اکوسیستم‌های ایران رقم بزند

«روز جهانی مبارزه با بیابان‌زایی و خشکسالی» امسال با یادآوری این نکته تلخ گرامی داشته شد که سالانه یک میلیون کیلومتر مربع از زمین‌های حاصلخیز به‌دلیل بیابان‌زایی تخریب و تقریباً ۴۰ درصد از سطح زمین در دسته مناطق تخریب‌شده طبقه‌بندی می‌شود. بیابان‌زایی یا بیابانی شدن پدیده‌ای است که بر اثر عملکرد نادرست انسان در طبیعت پدید می‌آید. بیابان‌زایی یکی از شیوه‌های تخریب خاک در مناطق خشک، نیمه‌خشک و کم‌رطوبت است که بر اثر عوامل مختلف از جمله تغییر آب‌وهوا و فعالیت‌های انسانی حادث می‌شود. طبق کنوانسیون مبارزه با بیابان‌زایی سازمان ملل متحد، این روز که هر ساله با شعاری متفاوت گرامی داشته می‌شود، در سال ۱۹۹۴ رسماً ۱۷ ژوئن به‌عنوان «روز بیابان‌زایی و خشکسالی» نامگذاری شد تا آگاهی‌رسانی افزایش یابد و اقداماتی برای مبارزه با بیابان‌زایی، تخریب زمین و خشکسالی برای مقابله با این بحران جهانی بسج شود.

مراسم و کمیون‌های روز جهانی مبارزه با بیابان‌زایی و خشکسالی (World Day to Combat Desertification and Drought) که به آن روز بیابان‌زدایی نیز گفته می‌شود، هر سال در هفدهم ژوئن برگزار می‌شود. خشکسالی یکی از جدی‌ترین خطرات برای توسعه بلندمدت در کشورهای درحال‌توسعه و حتی مرفه است. بنابراین، تمرکز این روز بر بازپس‌گیری زمین‌های تخریب‌شده و تبدیل آنها به محیط سالم به‌منظور افزایش انعطاف‌پذیری اقتصادی، افزایش درآمد و تضمین امنیت غذایی با ارائه پاسخ‌های قابل‌اجرا برای مشکل بیابان‌زایی قرار دارد. امسال (۲۰۲۵)، این روز جهانی با شعار «بمباران را احیا کنید؛ فرصت‌ها را از دست ندهید» نامگذاری شده است. طبق بیانیه کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با بیابان‌زایی (UNCCD)، هرکسی در آینده سهمی دارد و بنابراین باید نقشی ایفا کند. هدف از این بیانیه الهام بخشیدن به اقدامات و تبدیل بحث‌های بیشتر مربوط به خشکسالی و بیابان‌زایی به جریان اصلی این اقدامات است؛ چراکه با پرداختن مداوم به این مسائل می‌توان راه‌حل‌های پایداری در راستای حفظ سیاره برای نسل‌های آینده پیدا کرد. امروزه، تقریباً ۴۰ درصد از سطح زمین به‌عنوان تخریب‌شده طبقه‌بندی می‌شود که مستقیماً بر بیش از سه میلیارد نفر تأثیر می‌گذارد و اثرات وخیمی بر آب‌وهوا، تنوع‌زیستی و معیشت در سراسر جهان ایجاد می‌کند. طبق گزارش UNCCD، زمین، بیابان‌زایی و خشکسالی سالانه ۸۷۸ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود که نیاز فوری به مداخله جهانی را برجسته می‌کند.

تجاوزات اخیر رژیم

صهیونیستی به خاک ایران

و بمباران برخی مناطق

بار دیگر زنگ خطر تأثیرات

فاجعه‌بار جنگ بر محیط‌زیست

را به صدا درآورد

در این راستا، برخی افراد با سوءاستفاده از شرایط موجود، به زیستگاه‌ها و منابع طبیعی کشور آسیب می‌زنند، دقیقاً در جهت اهداف دشمن گام برداشته‌اند؛ دشمنی که می‌خواهد این سرزمین را از هستی تہی کند زمانی که زاگرس خشک شود، ما دیگر آب نخواهیم داشت و بدون آب، دیگر زندگی و آبادانی وجود نخواهد داشت. مهاجرت‌های اجباری که اکنون در مناطق مختلف کشور شاهد آن هستیم، نتیجه مستقیم آسیب‌هایی است که به منابع طبیعی وارد شده است. این دقیقاً همان کاری است که دشمن در حال انجام آن است؛ تخریب سرزمین و اجبار مردم به مهاجرت. ما اکنون بیش از هر زمان دیگری نیاز داریم که در کنار هم بایستیم. باید آرمان‌ها صلح، دوستی، عشق و محبت باشد. باید از منابع پایه کشور که به‌نوعی ستون‌های پایداری ما هستند، حفاظت کنیم. منابعی مانند آب، خاک، جنگل‌ها و دشت‌های کشور. اینها میراث ما و متعلق به آیندگان است و باید به‌جدا از آنها محافظت کنیم.

آرزویمند در شرایط ناخوشایند و غمبار، بیش‌ازپیش در کنار هم‌دیگر قرار بگیریم و هوشمندانه از استوانه‌های پایداری وطن عزیزمان حفاظت کنیم و به نسل‌های آینده انتقال دهیم. امیدوارم با اتحاد و همدلی از بحران جنگ عبور کنیم و بیشتر از گذشته به سرزمینمان، به طبیعتمان، به هم‌وطنانمان عشق و محبت بورزیم. در این شرایط حساس که طبیعت و ارزش‌های میهنی‌تحت فشارند، شایسته است بیش‌ازپیش با هم‌پارتنه‌ها در مقابله با آتش جنگل‌های زاگرس، محیطیان، جنگلبانان، نیروهای امدادگر که برای بهبود اوضاع کشور تلاش می‌کنند، همکاری کنیم تا از گسترش اثرات زیان‌بار دشمنان ایران جلوگیری کنیم.

اقتصادی و اجتماعی، بسیار مخرب و جانکاه است و متخصصان مسئول مستقیم بروز هرگونه آلاینده‌ی محیط‌زیست و انتشار رادیواکتیو خواهند بود؛ رویدادی که می‌تواند حتی در برخی از کشورهای منطقه تأثیر سوء بگذارد. اما وظیفه ما در این شرایط سخت چیست؟ مسلماً همدلی و همیاری بیشتر برای ایجاد آرامش یکدیگر. بسیار خوشنود شدم وقتی دیدم مردم در شرایط سخت که خودشان در آن قرار دارند، در اقامتگاه‌ها و خانه‌هایشان را به روی عزیزانی که مجبورند از شهرهایی که در معرض حملات دشمن قرار دارند، گشوده‌اند. این نوع همدلی و محبت که جزو فرهنگ اخلاقی پرپار ایرانیان است، بسیار ارزشمند و اثرگذار است.

اما در این شرایط که دشمن شاخص‌های زیستی‌مان را نشانه رفته است، شایسته است کمک ما همه‌جانبه باشد. همیاری‌هایمان نباید فقط محدود به ارائه کمک به یکدیگر باشد. باید به طبیعتمان، به تنوع‌زیستی‌مان، به آب‌وهوایمان، به خاکمان و به درخت‌هایمان هم توجه کنیم. آنها استوانه‌های زیستی و نیرو محرکه استمرار حیاتمان هستند. مثلاً یک درخت کهن که ممکن است ۴۰۰ تا ۵۰۰ سال عمر داشته باشد، اگر از بین برود، دیگر نمی‌توانیم جایگزینش کنیم؛ زیرا شرایط محیطی و اقلیمی امروز با گذشته متفاوت است. آن درخت در یک شرایط خاص از لحاظ آب‌وهوایی رشد کرده است که دیگر تکرار نمی‌شود.

در مقابل، وقتی یک پالایشگاه یا کارخانه آسیب می‌بیند، پس از مدتی می‌توان آن را بازسازی کرد. اما وقتی یک درخت از بین می‌رود یا جان انسانی گرفته می‌شود، دیگر جایگزینی برای آن نیست.

ایجاد و حفظ کرد. اما با توجه به اینکه محیط‌زیست چنین گستره دربرگیرنده‌ای دارد، موضوع جنگ به‌طور خاص با تمامی این زیرساخت‌های محیط‌زیستی که ذکر کردیم، در تضاد است. جنگ، همه توازن و تعادلات زیستی را برهم می‌زند. وقتی یک پالایشگاه، پمپ‌بنزین، کارخانه پتروشیمی یا حتی تجهیزات نظامی مورد حمله قرار می‌گیرند، این نه‌تنها شاخص‌های طبیعی و به‌طور مستقیم آرامش و سلامت زیستی را از بین می‌برد، بلکه تعادلات اجتماعی را هم تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. این نوع حملات بر توازن سلامت روحی و جسمی جامعه اثر مخرب کوتاه‌مدت و بلندمدت می‌گذارد، زیرا آلاینده‌هایی که از انفجارات ناشی از تسلیحات نظامی، نفتی، پتروشیمی یا شیمیایی منتشر می‌شوند، استمرار سلامت جامعه را تهدید می‌کنند. بسیاری از این آلاینده‌ها اثرات آتی و حتی بلندمدت دارند و ممکن است سال‌ها طول کشد تا اثرات مخرب آنها رفع شود. اینها واقعیت‌هایی هستند که در اثر جنگ پیش می‌آیند.

تا به حال هیچ‌جا ندیده‌ام که گفته شده باشد اگر کشوری مشکوک به داشتن سلاح‌های هسته‌ای یا نیروگاه‌های هسته‌ای با چشم‌انداز کاربرد نظامی باشد، دیگر کشورها یا سازمان‌های بین‌المللی حق دارند به‌طور نظامی به آن حمله کنند. این حرکت درواقع خلاف قانون بین‌الملل است، چه از نظر حقوق بین‌الملل و چه از نظر محیط‌زیست، و قطعاً یک حرکت ضدبشری است. باین‌حال، شاهد بوده‌ایم که چنین اقداماتی صورت گرفته است، مانند حملات به نطنز و دیگر تأسیسات مشابه.

پیامدهای این اقدامات در جنگ، از منظر محیط‌زیستی،

یادداشت همه با هم برای حفاظت از ایران

همیاری برای زاگرس در آتش

پهمن ایزدی | فعال محیط‌زیست

شاخص‌های محیط‌زیستی کشورمان باشد. باید به هم کمک کنیم و همه تلاشمان را برای ایجاد آرامش به‌کار بگیریم. متأسفانه در سال‌های اخیر با جریانی مواجه‌ایم که در حال خشکاندن جای‌جای زاگرس عزیزمان است و با حمله اسرائیل به خاک کشورمان می‌بینیم این آتش‌سوزی‌ها تشدید هم شده‌اند. همین اکنون در استان‌های فارس، کردستان، ایلام، لرستان، خوزستان و کهگیلویه‌بویراحمد، رویشگاه‌های حیات‌بخش زاگرس در حال سوختن است. کسانی که منشأ حریق زاگرس هستند، به همان حیثیات ایران‌ستیزی هستند که کشور عزیز ما را با انواع و اقسام سلاح‌ها مورد تهاجم قرار داده‌اند.

شورخانه‌های اتهامات سیاسی، اجتماعی و نظامی در کشورمان با مشکلات عدیده‌ای دربار مدیریت منابع طبیعی و محیط‌زیست مواجه بودیم که در همین ماه‌های اخیر باعث شهادت دو محیطیان ما، «پاسر ممدق» در پارک ملی گلستان و «هدایت‌الله دیدبان» در منطقه حفاظت‌شده خائیز شد. قرار بود مجموعه نشست‌هایی داشته باشیم و به برنامه‌ای برای ارتقای کیفیت مدیریت مناطق چهارگانه محیط‌زیست برسیم که با جنگ ناخواسته و تجاوز اسرائیل به ایران عزیزمان مواجه شدیم. در این شرایط باید همه در کنار هم بایستیم و بیش از گذشته، حواسمان به خودمان و به

در شرایط سخت و زبان‌باری که تهران و سایر شهرها گرفتار حمله‌های روزانه و شبانه توسط اسرائیل هستند، زاگرس همچنان در حال سوختن است. آتش‌سوزی‌هایی که عمده‌اند و حیات زیستی کشورمان را هدف قرار داده‌اند.

روزنامه	www.payamema.ir
پنجشنبه ۲۹ خرداد ۱۴۰۴ <p>● سال بیست و یکم ● شماره پیاپی ۳۱۵۳</p>	توزیع تهران: نشرگستر (۰۲۱۶۱۹۳۳۰۰) <p>توزیع استان‌ها: جراری (۰۲۱۲۳۱۳۱۸۹) <p>چاپ: شاحه سبز (۰۲۵۳۳۴۴۲۵۶)</p></p>
تهران - خیابان شریعتی - ابتدای شهید بهشتی - پلاک ۱۲ - طبقه اول	نشانی: کرمان، میدان آزادی، خیابان شهید بهشتی، شهید بهشتی ۱۰، نبش شرقی ۲ / تلفن: ۰۳۴-۳۳۴۴۸۰۸۶
تماس دفتر تهران: ۰۲۱-۲۸۴۲۱۹۱۰	برگزاری رویداد: داخلی ۳
مدیر: فاطمه علی‌اصغر	مدیرمسئول: داخلی ۴
مدیر: ویتزننامه‌ها، شبنم شکوریان	مدیر: فریاد: داخلی ۲
ویدئو ژورنالیسم: سامان موحدی‌راد	مدیر: آرش: داخلی ۱
مدیر هنری: تیوا صدیدیان	مدیر: آرش: داخلی ۱

روزنامه سیاسی – اجتماعی صاحب امتیاز و مدیرمسئول: روح‌لله خدیژی سردبیر: فاطمه علی‌اصغر
مدیر: ویتزننامه‌ها، شبنم شکوریان
ویدئو ژورنالیسم: سامان موحدی‌راد
مدیر هنری: تیوا صدیدیان

دبیر عکس: یاسر خدیژی
دبیر محیط‌زیست و منابع طبیعی: فاطمه باباخانی
دبیر انرژی، کشاورزی و جامعه محلی: ستاره جنتی
دبیر میراث فرهنگی: فرزانه قبادی
صفحه‌آخ: صدق سردرای
صفحه‌ارایی: علی اکبرزاده، آتنا شریف‌زاده

خبرنگاران: فروغ فکری، حمیدرضا میرزاده، مرضیه قاضی‌زاده، مریم محمودخواه، کبریا حسین‌زاده، مرجان حاج رحیمی، سمیه ایمانپان، نادره والئی‌زاده، فراد احمدی، کوثر نمک‌شناس، مریم کاظمی‌زاده، فرح

ابوطالبی، ریحانه حیدری، پریسا ساسانی، کوروش دییاج، مجتبی بیگلری
بازاریابی و تبلیغات: محمد زز
اداری: ندا صفاریان، فاطمه آقامعالی، الهام سرگز، شیوا کریمی

آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای پیام‌ها: ۰۹۰۵۲۸۱۲۵۵۹
آگهی‌های تهران: لیلی میرافضل ۰۹۳۹۴۳۴۴۶۰

ایمیل سازمان آگهی‌ها: payamema.adv@gmail.com
ایمیل تحریریه: Khabar.payamema@gmail.com

@payamema ۰۹۰۳ ۳۳۳ ۸۴۹۴
@payamema

توزیع تهران: نشرگستر (۰۲۱۶۱۹۳۳۰۰)
توزیع استان‌ها: جراری (۰۲۱۲۳۱۳۱۸۹)
چاپ: شاحه سبز (۰۲۵۳۳۴۴۲۵۶)

تهران - خیابان شریعتی - ابتدای شهید بهشتی - پلاک ۱۲ - طبقه اول
نشانی: کرمان، میدان آزادی، خیابان شهید بهشتی، شهید بهشتی ۱۰، نبش شرقی ۲ / تلفن: ۰۳۴-۳۳۴۴۸۰۸۶

تماس دفتر تهران: ۰۲۱-۲۸۴۲۱۹۱۰
مدیر: فاطمه علی‌اصغر
مدیر: ویتزننامه‌ها، شبنم شکوریان
ویدئو ژورنالیسم: سامان موحدی‌راد
مدیر هنری: تیوا صدیدیان

دبیر عکس: یاسر خدیژی
دبیر محیط‌زیست و منابع طبیعی: فاطمه باباخانی
دبیر انرژی، کشاورزی و جامعه محلی: ستاره جنتی
دبیر میراث فرهنگی: فرزانه قبادی
صفحه‌آخ: صدق سردرای
صفحه‌ارایی: علی اکبرزاده، آتنا شریف‌زاده

آیین‌نامه اخلاق حرفه‌ای پیام‌ها: ۰۹۰۵۲۸۱۲۵۵۹
آگهی‌های تهران: لیلی میرافضل ۰۹۳۹۴۳۴۴۶۰

ایمیل سازمان آگهی‌ها: payamema.adv@gmail.com
ایمیل تحریریه: Khabar.payamema@gmail.com

@payamema ۰۹۰۳ ۳۳۳ ۸۴۹۴
@payamema

مغز چگونه با خطر روبه‌رو می‌شود؟

اول ماسک اکسیژن خودتان را بگذارید

دسترس، پاسخگو و بناه امن باشید!

کودکان حتی زمانی که مستقیم چیزی نمی‌شنوند، اضطراب بزرگترها را با تمام وجود حس می‌کنند.

بچه‌ها لازم نیست دروغ بشنوند، ولی لازم هم نیست درگیر همه واقعیت‌های تلخ بشوند. می‌توانید به آنها بگویید: «گاهی بین کشورها مشکل پیش می‌آید و گاهی آدم‌ها با هم دعوا می‌کنند. بعضی‌ها دارند سعی می‌کنند کار را درست کنند. وظیفه ما این است که باهم باشیم، و تو آن در امانی.»

در پاسخ به سؤال‌های کودک، صادقانه اما ساده و کوتاه و با حذف جزئیات بگویید: «بله، بعضی چیزها در دنیا اتفاق می‌افتد که ترسناک است، ولی ما مراقب تو هستیم.»

به‌جای سخنرانی، بپرسید: «چه چیزهایی شنیدی؟»، «فکر می‌کنی چه شده؟» و «بیشتر نگران چه هستی؟» احساسات کودک را تأیید کنید، از ترس آنها نترسید و برای آرام‌کردنشان عجله نکنید و نگویید: «نترس!»، بگویید: «می‌فهم که ترسیدی. افراد بسیاری همین حس را دارند. من مراقب و کنارت هستم.»

۱. روتین‌ها (برنامه روزانه) را حفظ کنید

حتی اگر شرایط تغییر کرده، باید تا جای ممکن روتین زندگی مثل غذا، خواب، بازی و داستان‌خوانی قبل خواب را حفظ کنید. ثبات و نظم به ایجاد امنیت روانی کمک می‌کند. برای تخلیه هیجانات نقاشی کردن، قصه ساختن، بازی و تحرک بدنی کمک می‌کنند که ترس به‌شکلی سالم تخلیه شود. مثلاً پیشنهاد دهید ما می‌توانیم ترس‌ت را نقاشی کنیم یا از کودک بپرسیم اگر تو یک نیجیا یا سوپرمن بودی چه‌کار می‌کردی؟ حضور، آغوش باز و در دسترس بودن شما و ارتباط جسمی با شما، بسیار بیشتر از اطلاعاتی که می‌دهید، امنیت ایجاد می‌کنند.

۵. شما هم یک انسان هستید، مراقب کودک ترسیده و تحت فشار درون خودتان هم باشید!

مطالب زیادی درباره مراقبت از کودکان در شرایط جنگی منتشر شده است و در بخش قبلی من هم مطالبی را ذکر کردم. اما دقت کنید همان‌قدرکه مراقبت از کودکانمان مهم است، مراقبت و توجه به کودک ترسیده درون خودمان (هیجان‌ات) هم اهمیت زیادی دارد! همان‌طورکه در هوایما و در مواقع سقوط لازمه است اول اکسیژن خودتان را بگذارید و بعد ماسک کودکان را، در شرایط حاضر هم لازم است که مراقب اضطراب و خشم یا ترس بحق خودتان هم باشید. پس اگر جلوی فرزندان از ترس از جا پریدید یا گریه کردید، لطفاً عذاب وجدان نگیرید. شما هم انسان هستید و طبیعی است که هیجان‌ات مختلفی را در این شرایط تجربه کنید.

۶. گفت‌وگو، پادزهر اضطراب است.

با کسی حرف بزنید. حتی گفتن یا شنیدن یک جمله ساده مثل «من کنارت هستم» یا «من هم نگران هستم»، کافی‌ست تا سیستم عصبی ما را از وضعیت خطر، بهسمت پیوند انسانی (connection) حرکت دهد. این مکاتیبم در مغز با ترشح اکسی‌توسین همراه است و اثری آرام‌بخش دارد.

۷. «کوله اضطراری برای روران» داشته باشید.

همان‌طورکه کوله‌ای برای شرایط بحرانی آماده می‌کنیم، داشتن چند ابزار ذهنی برای آرام‌سازی ذهن و روان هم ضروری است. ابزاری مثل:

- تنفس عمیق شکمی آگاهانه.

- تمرین پنج حس که شما را به لحظه حال متصل می‌کند (به پنج چیزی که می‌بینید، چهار چیزی که می‌شنوید، سه چیزی که لمس می‌کنید، دو چیزی که بو می‌کنید و یک چیزی که می‌چشید، توجه کنید و نام ببرید).

- تکرار و زمزمه جملات تلقینی یا آرامش‌بخش (شعر دوران کودکی، آوازی که دوست دارید یا تکرار جمله‌هایی مثل: «من در امنیتم»، «این نیز بگذرد» و هر آنچه برای شما در گذشته تسکین‌بخش بوده است.

- ارتباط با دیگران.

- یادآوری ارزش‌های انسانی‌مان.

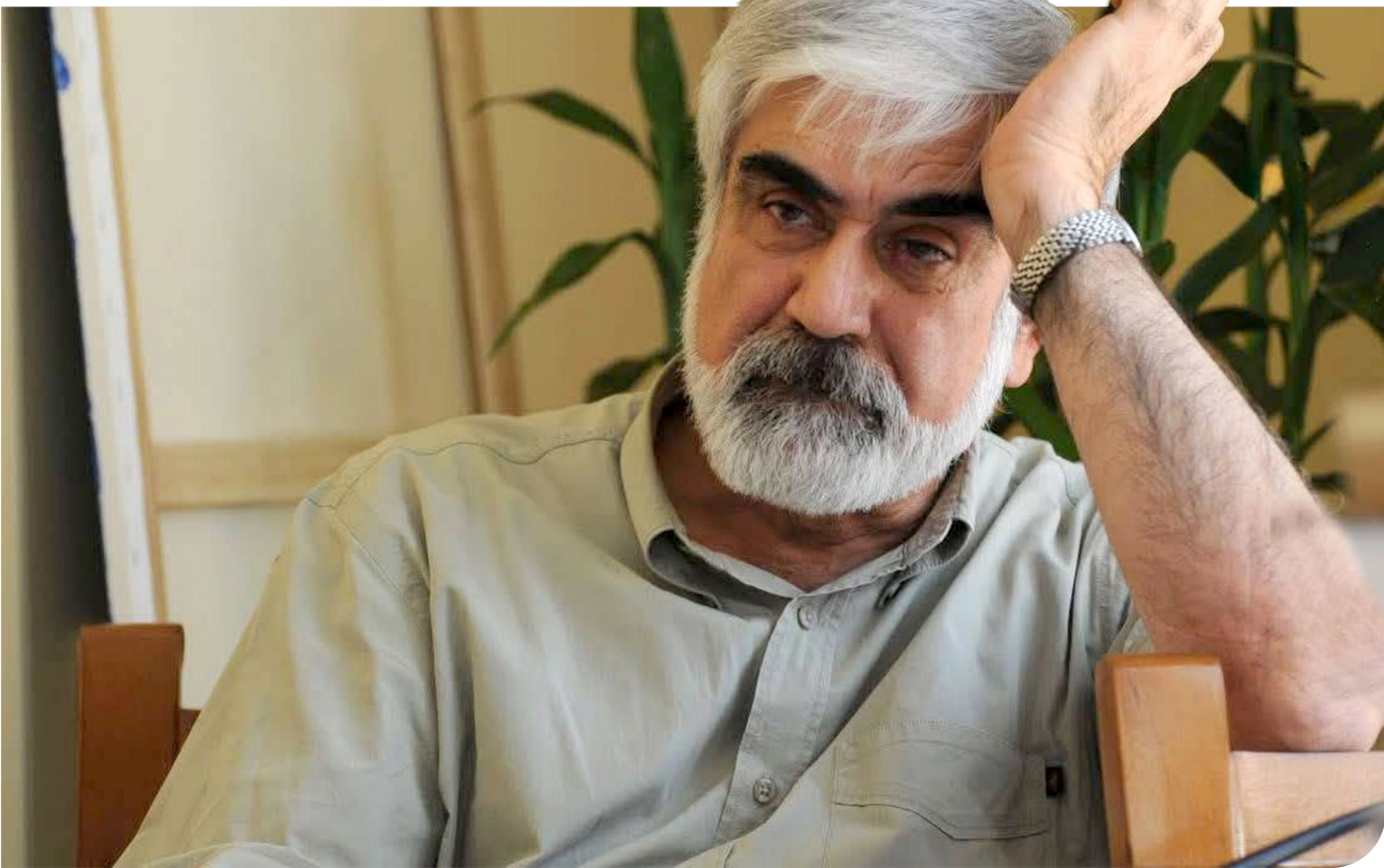
- بقل کردن عزیزانم خصوصاً کودکان.

۱. حرف آخر:

عزیزان! اگرچه واقعیت تلخ این است که در دل بحران، ما نمی‌توانیم «همه‌چیز» را کنترل کنیم، اما خبر خوش اینکه می‌توانیم «واکنش‌های خودمان را انتخاب کنیم. حضور آگاهانه حتی در دل ترس، می‌تواند پناهگاه امنی هم برای خودمان و هم دیگری باشد. امروز، بیش از همیشه، جامعه ما به کسانی نیاز دارد که با آگاهی، همدلانه، منصفانه و مسئولانه با خودشان و دیگران رفتار می‌کنند. ما دست در هم و با روشن نگه‌داشتن نور امید و شفقت انسانی در قلب‌هایمان از پس این طوفان سهمگین برمی‌آییم.

منابع:

van der Kolk, B. A. (۲۰۱۴). The Body Keeps the Score: Brain, Mind, and Body in the Healing of Trauma. Penguin.
Siegel, D. J. (۲۰۱۰). The Developing Mind: How Relationships and the Brain Interact to Shape Who We Are. Guilford Press.
American Psychological Association (APA). (۲۰۲۲). Tips for Managing Stress after Traumatic Events.
Porges, S. W. (۲۰۱۱). The Polyvagal Theory: Neurophysiological Foundations of Emotions, Attachment, Communication, and Self-regulation.
National Child Traumatic Stress Network (NCTSN). (۲۰۲۳). Helping Children After a Crisis: Guidance for Parents and Caregivers.

خبرگزاری

[9]

«مهدی حجت»، مؤسس سازمان میراث فرهنگی، از تجربه حفاظت از زیرساخت‌های فرهنگی ایران در جنگ می‌گوید

از جان انسان‌ها و میراث فرهنگی دفاع کنیم

ایران، در کمتر از نیم‌قرن، برای دومین‌بار خود را درگیر جنگی تمام‌عیار می‌بیند. جنگ‌ها تنها جان انسان‌ها، امنیت، آینده و زیرساخت‌های حیاتی را هدف نمی‌گیرند، بلکه زیرساخت‌های فرهنگی و میراث‌فرهنگی نیز در معرض خطر در آتش جنگ قرار دارند. همین است که کنوانسیون‌های متعدد برای حفظ زیرساخت‌های فرهنگی در جنگ‌ها شکل گرفته است؛ گنجینه‌ای که هویت، تاریخ و حافظه جمعی این سرزمین را در دل خود نگه داشته. در جنگ ایران و عراق، زمانی که آتش جنگ شهرها و موزه‌ها را به یک اندازه درگیر کرده بود، تجربه‌ای ارزشمند در حفاظت از میراث‌فرهنگی ایران رقم خورد. هر چند در همان روزها هم آثار بسیاری قربانی توحش دشمن و پایبند نبودنش به تعهدات بین‌المللی شد، اما درعین‌حال اقدامات دلسوزانه مانع از آن شد که آثار ارزشمند ایران بیش از آن آسیب ببینند. امروز که دوباره آتش جنگ زبانه کشیده، می‌توان از آن تجربه‌ها آموخت و از هر آنچه ریشه‌ها‌ی ما را تعریف می‌کنند، دفاع و حفاظت کرد.

| فرزانه قبادی |

| روزنامه‌نگار |

«مهدی حجت» در روزهای آغاز جنگ ایران و عراق مسئول معاونت حفظ و احیای میراث‌فرهنگی در وزارت فرهنگ و آموزش عالی بود و در سال ۱۳۶۴ پیشنهاد تأسیس سازمانی مستقل به‌نام میراث‌فرهنگی را داد و این سازمان با موافقت مجلس در میانه جنگ تأسیس شد. او امروز ریاست ایکوموس ایران را نیز برعهده دارد و معتقد است وزارت میراث‌فرهنگی باید در شرایط موجود با تمام توان از مواریت فرهنگی کشور دفاع و حفاظت کند. همان‌طورکه جان انسان‌ها ارزشمند است، این میراث هم ارزشمند است و باید از آن حفاظت کرد.

۱. ساخت مخزن بتنی برای اشیای موزه‌ای

روایت مهدی حجت از اتفاقاتی که در هشت سال جنگ ایران و عراق برای آثار تاریخی افتاد، با این جمله آغاز می‌شود: «در جریان جنگ هشت‌ساله، تجهیزات و ابزارهای جنگی بسیار متفاوت از آن چیزی بود که امروز در اختیار نیروهای متخاصم قرار دارد. در آن زمان، بیشتر جنگ با سلاح‌هایی مانند خمپاره و در مقیاس‌های محدودتر، موشک‌هایی انجام می‌شد که عمدتاً توسط عراق علیه ایران به‌کار می‌رفت، به همین دلیل، آسیب‌ها اغلب سطحی بودند و تخریب عمیق گسترده‌ای صورت نمی‌گرفت. امروز اما تجهیزات جنگی تغییر کرده و پیشرفته‌تر است و دامنه تخریب آن هم به‌مراتب بیشتر.» منطقه اصلی درگیری از منطقه‌ای باستانی و مهم بود: «خوزستان» حجت در این رابطه می‌گوید: «نکته بسیار مهم این است که خوزستان، به‌عنوان یکی از مراکز اصلی جنگ، مملو از محوطه‌های باستانی و آثار تاریخی ارزشمند بود که در معرض خطر جدی قرار داشتند. در آن مقطع، میزان آگاهی عمومی و حتی آگاهی مسئولان از اهمیت و چگونگی حفاظت از این آثار، بسیار محدود بود و هنوز آ‌مادگی لازم برای محافظت از این میراث فراهم نشده بود.» تهران که آماج حملات عراق شد و موشکی در میدان آرگ و کنار کاخ گلستان به زمین نشست، موضوع میراث‌فرهنگی در سطح بالای مدیریتی با جدیت بیشتری دنبال شد: «شلیک موشکی به موزه شوش و آبادان منجر به تخریب بخشی از آثار شد. با پیشروی جنگ و شدت پیدا کردن حملات، به‌تدریج اقدامات پیشگیرانه‌ای برای جلوگیری از آسیب‌ها اتخاذ شد. یکی از مهمترین این اقدامات، پس از برخورد یک موشک در نزدیکی میدان آرگ و کاخ گلستان بود. با توجه به آثار بسیار ارزشمندی که در این مجموعه نگهداری می‌شد، تصمیم گرفتیم راهکاری برای حفاظت از آنها پیدا کنیم. به‌ویژه اینکه از اواسط جنگ، عراق به موشک‌های دومرحله‌ای مجهز شده بود که ابتدا در نقطه اول منفجر

می‌شدند و پس از نفوذ به سازه مجدداً انفجار رخ می‌داد و تخریبی عمیق به‌جا می‌گذاشت. این موضوع نگرانی‌های ما را دوچندان کرد. در آن زمان، دولت با پیشنهاد ما موافقت کرد و ما با تلاش بسیار همکاران، اقدام به ساخت یک گنجینه امن در یکی از بناهای تاریخی کردیم. این گنجینه شامل دو مخزن بتنی بزرگ تودرتو بود؛ مخزن اول نقش درکنده‌موج انفجار اولیه را داشت و مخزن دوم، انفجار ثانویه را مهار می‌کرد. همکاران و دوستان من در آن دوران، با زحمات فراوان مجموعه گسترده‌ای از اشیای ارزشمند را گردآوری، بسته‌بندی و به این مخزن منتقل کردند.» اما حفظ آثار منتظر ساخت این مخزن نمانده بود. به‌گفته حجت، در یکی از مجموعه‌های تاریخی بزرگ آبانباری قدیمی وجود داشت که بلااستفاده اما امن بود: «این آبانبار به‌عنوان محل نگهداری موقت آثار انتخاب شد. همکاران من ابتدا اشیا را در جعبه‌های یونولیتی که در برابر آب و رطوبت نفوذناپذیر بودند، قرار دادند و به‌طور کامل بسته‌بندی کردند و در عمق آبانبار گذاشتند تا زمانی که انبار بتنی آماده شود و اشیا به آن منتقل شوند. مخزن بتنی که ساخته شد، به‌قدری وسیع بود که هم به سالن‌های بیرونی مجموعه دسترسی داشت و هم امکان ورود کامیون برای جابه‌جایی اشیا در آن فراهم بود. خوشبختانه در روزهای اخیر هم مطلع شده‌ام که موزه‌ها تا حد زیادی اقدام به انتقال اشیا خود به مخازن امن کرده‌اند و این گام بسیار مؤثری در این شرایط است.»

۲. کنوانسیون‌های بین‌المللی در جنگ

ایران و عراق هر دو به کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه –حمایت از اموال فرهنگی درصورت بروز محاصمه مسلحانه– متعهد بودند، اما در زمان جنگ عراق به این کنوانسیون متعهد نماند و چند اثر تاریخی ایران را هدف موشک قرار داد، موضوعی که منجر به واکنش‌های بین‌المللی شد. حجت آن روزها در یکی از اجلاس یونسکو در پاریس به این اقدام عراق اعتراض کرد. او می‌گوید: «موضوع مهم دیگری که باید اشاره کنم مسئله کنوانسیون حفاظت از آثار در زمان جنگ است. طبق این کنوانسیون، کشورهای درگیر موظف‌اند نشانه‌های خاصی روی موزه‌ها و محوطه‌های تاریخی خود نصب کنند تا طرف مقابل متوجه شود این اماکن فرهنگی‌اند و از هدف قرار دادن آنها خودداری کند. در کنفرانس یونسکو در پاریس، از من پرسیده شد که آیا ایران برای اعلام را برای شناسایی آثار تاریخی خود نصب کرده است؟ پاسخ من منفی بود. توضیح دادم که عمداً از این کار خودداری کرده‌ام، زیرا در شرایط جنگی ما، این علامت‌گذاری‌ها می‌توانست موجب

جلب توجه دشمن و هدف‌گیری مستقیم این آثار شود. این پاسخ برای بسیاری از حاضران تعجب‌برانگیز بود. آنها تصور نمی‌کردند عراق تا این اندازه قساوت داشته باشد. اما تمام جهانیان دیدند که موزه شوش، مسجد جامع اصفهان، موزه آبادان و برخی سایت‌های دیگر آسیب دیدند و چغازنبیل هم در معرض تهدید قرار گرفت. البته نیروهای نظامی ما نیز، به‌دلیل ضرورت‌های نظامی و استقرار در مناطق حساس، گاه ناخواسته به برخی آثار آسیب رساندند که این مسئله در آن شرایط اجتناب‌ناپذیر بود.»

۳. آثار فرهنگی و تاریخی در تمامی جنگ‌ها در معرض خطرند

حجت به اظهارات ترامپ در سال ۹۸ اشاره می‌کند که گفته بود ۵۲ مرکز فرهنگی ایران را هدف قرار خواهد داد و این اظهاراتش با واکنش گسترده بین‌المللی روبه‌رو شد: «این ادعا با واکنش تند و گسترده جامعه جهانی مواجه شد و ایکوموس آمریکا نیز در نامه‌ای که برای ایکوموس ایران نوشت، از طرف خود و جامعه فرهنگی آمریکا از ملت ایران عذرخواهی کرد و اظهارات رئیس‌جمهورشان را غیرقابل‌قبول و مغایر با قوانین بین‌المللی دانست. درنهایت، این موضوع فراموش شد. اما درعین‌حال واقعیت این است که آثار فرهنگی و تاریخی در تمامی جنگ‌ها در معرض خطر قرار دارند و راه‌حل قطعی برای حفاظت کامل از آنها وجود ندارد. در جنگ جهانی دوم نیز فرانسوی‌ها و آلمانی‌ها بسیاری از آثار خود را در غارها و کوه‌ها پنهان و آنها را کدگذاری کردند تا از خطر بمباران در امان بمانند. خوشبختانه تا امروز میراث ما از تخریب گسترده در امان مانده است و امیدوارم این روند حفظ شود. اما همان‌طورکه در جهان امروز، همه از جنایاتی که اسرائیل در غزه مرتکب شده، آگاهند –از جمله نابودی کامل مجموعه‌های تاریخی این منطقه؛ اگر دشمنی بخواهد به سایت‌های تاریخی ما تعرض کند، چیزی جز رسوایی، پستی و اثبات صیوعیت آن باقی نخواهد ماند.»

پایه‌گذار سازمان میراث‌فرهنگی معتقد است ما در جنگ عزیزانی را از دست داده‌ایم و اگر بنا باشد از کشور دفاع کنیم، میراث‌فرهنگی نیز بخشی از آن سرمایه‌های ملی است که باید مورد دفاع و حفاظت قرار گیرد. او که چهار دهه از زندگی خود را حوزه میراث‌فرهنگی سپری کرده، در این باور است که باید تمام توان خود را، شبانه‌روز، به‌کار بگیریم تا خسارات به حداقل برسد و بتوانیم هم از جان انسان‌ها و هم از میراث ارزشمند فرهنگی‌مان به بهترین نحو دفاع کنیم.